ଓଁ

ଜୈନ ଧର୍ମ ପ୍ରବେଶିକା

ସମ୍ପାଦକ :

ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଯଶପାଲ୍ ଜୈନ

ଜୟପୁର

ଭାଷାନ୍ତର :

ଶ୍ରୀ ଆଶିଷ୍ ମହାପାତ୍ର

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପ୍ରକାଶକ :

ପଣ୍ଡିତ ଟୋଡ଼ରମଲ ସ୍ମାରକ ଟ୍ରଷ୍ଟ

ଏ-୪, ବାପୁନଗର, ଜୟପୁର - ୩୦୨୦୧୫

ପ୍ରଥମ ଚାରେଟି ସଂସ୍କରଣ : ୧୨ ହଜାର

(୧୯୯୪ ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଆରମ୍ଭ)

ପ□ମ ସଂସ୍କରଣ : ୩ ହଜାର

(ଅଗଷ୍ଟ ୧, ୧୯୯୭)

ମୋଟ୍ ୧୫ ହଜାର

ମୂଲ୍ୟ : ତିନିଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ଟାଇପ୍ ସେଟିଂ

ପ୍ରି□ାମେଟିକ୍ସ

ଲାଲକୋଠୀ, ଜୟପୁର - ୩୦୨୦୧୫

ଫୋନ୍ : ୨୫୧୫୪୮୦

ମୁଦ୍ରକ :

ପ୍ରି□ ୱେଲ ଅଫସେଟ୍ ପ୍ରି□ର୍ସ

ମାଲବିୟ ନଗର

ଜୟପୁର

ପ୍ରସ୍ତୁତ ସଂସ୍କରଣର ମୂଲ୍ୟ କମ୍ କରାଯିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲଳିତପୁର ମୁମୁକ୍ଷୁ ମଣ୍ଡଳ ଏବଂ ଡାକ୍ତର କମଳ ଶ୍ରୀ ନାୟକଙ୍କ ପରିବାର ତରଫରୁ ଟ. ୧୫୦୨/-ଙ୍କାର ସହଯୋଗ ମିଳି ପାରିଛି । ଧନ୍ୟବାଦ

- ପ୍ରକାଶକ

ପ୍ରକାଶକୀୟ

ପ୍ରତିବର୍ଷ ତିନୋଟି ଆଧାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷଣ ଶିବିରର ବଡ଼ ଧରଣର ଆୟୋଜନ ହୋଉଛି । ସମାଜର ଆହ୍ୱାନ କ୍ରମେ ୮ ଦିବସୀୟ ଲଘୁ ଶିକ୍ଷଣ ଶିବିରର ଆୟୋଜନ ମଧ ବିଭିନ୍ନ ବିଦ୍ୱାନ୍ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ହୋଇଆସୁଛି । ଲଘୁଜୈନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରବେଶିକା ଶ୍ରେଣୀ ଏହି ଶିବିରର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଯାଇଛି । ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ କୃପାଳୁ ଯଶପାଳ ମଧ ସମାଜର ଆହ୍ୱାନ କ୍ରମେ ନିଜର ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ତ□୍ୱ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ସେ ଲଘୁ ଜୈନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରବେଶିକାର ମହ□୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଯେଉଁ ପଦ୍ଧତିରେ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନୁକରଣ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇ ପାରିଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ହିଁ ଜିନ୍ ଧର୍ମ ପ୍ରବେଶିକା ନାମରେ ପ୍ରକାଶିତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି କୃତି ମାଧମରେ ଜୈନ୍ ଧର୍ମର ମୂଳତ□୍ୱ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମର୍ମ ବୁଝି ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର କଲ୍ୟାଣ କରନ୍ତୁ - ଏହାହିଁ କାମନା ।

ନେମି ଚନ୍ଦ ପାଟନୀ

ମହାମନ୍ତ୍ରୀ

ସମ୍ପାଦକୀୟ

ଅନେକ ବର୍ଷ ହେଲା ଜୈନ ତ□ଜ୍ଞାନର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅଧାପନା ମହାନ୍ ପୂଣ୍ୟ ଯୋଗ ଜୀବନରେ ମତେ ମିଳି ଆସୁଛି । ଏଥିରେ ବିଶେଷ କରି ଦୁଇ ତିନିବର୍ଷରେ ଅଧ୍ୟୟନଶୀଳ ଲୋକ ମାନଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ମଧ ପ୍ରବଶେ ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଅଧାପନାର ପୂଣ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ବହୁସ୍ଥାନରେ ଗୁରୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଦାସଜୀ ବରୈୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଜୈନ ସିଦ୍ଧ ପ୍ରବେଶିକା ପଢ଼ାଇ ଆସୁଛି । ଏହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ତ□ଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ମୋର ଚିନ୍ତନ ସୂକ୍ଷ୍ମ ସୁଲଭ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ମଧ ହୋଇଯାଇଛି । ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କ ମଧ ଅନେକ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ପଢ଼ାଯାଉଥିବା ବିଶୟକୁ ନିଜ ନିଜର ନୋଟ୍ ଖାତାରେ ଲେଖି ଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ମତେ ହଁ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାକୁ ପଢ଼ିବା ପରେ ମତେ ବହୁତ ଖୁସିଲାଗିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ପରିଶ୍ରମ, ନିଷ୍ଠା ଓ ଜୈନଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ସତରେ ମତେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଜଣାଇଥିଲି । ହଠାତ୍ ପ୍ରୌଢ଼ ଓ ଧର୍ମଭାର ରସ ନେବା ଭଳି କିଛି ବିଦ୍ୟାର୍ଥି ମତେ କହିଲେ - 'ଏହି ଜୈନ ତ□ଜ୍ଞାନର ମହିମା ଆପଣ ଏକ ପୁସ୍ତକ ରୂପରେ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ । ସେଥିରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଲାଭ ହେବ ! ମତେ ମଧ ସେମାନଙ୍କ ବିଚାର ଭଲ ଲାଗିଲା । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ପଢ଼ାଉଥିବା ସମୟରେ ମତେ ଉପଯୋଗି ହେବ, ଏହା ଭାବି ପଢ଼ା ବେଳେ ଆସୁଥିବା ସବୁ ବିଷୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଜିନ୍ ଧର୍ମ ପ୍ରବେଶିକା ଜୟପୁର ନିବାସୀ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଅଭୟ କୁମାର ଜୀ ଜୈନ ଦର୍ଶନାଚାର୍ଯ୍ୟ ଏମ୍.କମ୍ ଏବଂ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତି କୁମାର ଜୀ ପାଟିଲ୍, ଜୈନ ଦର୍ଶନାଚାର୍ଯ୍ୟ ଏମ୍.ଏ.ବି.ଏଡ଼ଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଶୁଣାଇଲି । ଦୁଇ ମହାନୁଭବଙ୍କ ସୁଚନାନୁସାରେ କିଛି ପରିବ□ନ କରିଥିଲି ବ□ମାନ ଏହି କୃତିର ଉପଯୋଗୀତା ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ ପାଠକ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦେଉଛି । ଆଗକୁ ଏଥିରେ ଆଇ ମଧ କିଛି ବିଷୟ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଚାହିଁଛି । ବିଦ୍ୱାନ ଲୋକଙ୍କ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଅପେକ୍ଷାର ସହିତ ପୂର୍ଣ କରୁଛି ।

- ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଯଶପାଲ ଜୈନ

ବିଷୟ - ସୂଚୀ

କ୍ରମିକ ନଂ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧.	ପ୍ରକାଶକୀୟ	୩
୨.	ସମ୍ପାଦକୀୟ	୪
୩.	ମଙ୍ଗଳାଚରଣ	୫
୪.	ବିଶ୍ୱ	୬
୫.	ଦ୍ରବ୍ୟ	୭
୬.	ଗୁଣ	୧୩
୭.	ପର୍ଯ୍ୟାୟ	୧୬
୮.	ଅସ୍ତିତ୍ୱାଦି ଷଡ୍ ଗୁଣ	୨୧
୯.	ସାତ ତ□	୩୦
୧୦	ଅହିଂସା	୩୩
୧୧.	ସାମାନ୍ୟଗୁଣ ପଦ୍ୟ	୩୬

ଶ୍ରୀ ଜିନ୍‌ଧର୍ମ - ପ୍ରବେଶିକା

ଣମୋକାର ମନ୍ତ୍ର

ଣମୋ ଅରହଂତାଣଂ, ତମୋ ସିଦ୍ଧାଣଂ ଣମୋ ଆୟରିୟାଣଂ

ଣମୋ ଅବଜ୍ଝାୟାଣଂ, ତମୋଂ ଲୋଏ ସବ୍ବ ସାହୁଣଂ ।।

ଣମୋକାର ମନ୍ତ୍ରର ମହାତ୍ମ୍ୟ

ଏସୋ ପ□ ଣମୋୟାରୋ, ସବ୍ବପାବ ପଣାସଣୋ ।

ମଙ୍ଗଳାଣଂ ଚବ୍ବେସିଂ ପଢ଼ମଂ ହବଇ ମଙ୍ଗଳମ୍ ।।

ଚ□ାରି ମଙ୍ଗଳଂ

ଅରହନ୍ତା ମଙ୍ଗଳଂ, ସିଦ୍ଧା ମଙ୍ଗଳଂ, ସାହୁ ମଙ୍ଗଳଂ

କେବଳି ପୂର୍ଣ୍ଣ□ୋ ଧମୋ ମଙ୍ଗଳଂ ।।

ଚ□ାର ଲୋଗୁତମା

ଅରହଂତା ଲୋଗୁତମା, ସିଦ୍ଧା ଲୋଗୁତମା

ସାହୁ ଲୋଗୁତମା ।

ଚ□ାରି ଶରଣଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାମି

ଅରହଂତେ ସରଣଂ ପୂବ୍ବଜ୍ଜାମି, ସିଦ୍ଧେ ସରଣଂ ପବ୍ବଜାମି

ସାହୁ ସରଣଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାମି, କେବଳି ପଣ□ଂ ଧମ୍ମଂ ସରଣଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାମି

ବିଶ୍ୱ

ପ୍ରଶ୍ନ ୧ : ବିଶ୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଛଅ ଦବ୍ରର ସମୂହକୁ ବିଶ୍ୱ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨ : ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟ କେଉଁ କେଉଁ ନାମ ଅଛି ?

ଉ□ର : ବିଶ୍ୱର ଜଗତ, ଲୋକ, ଦୁନିଆ, ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟ ନାମ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩ : ବିଶ୍ୱରେ କେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି ?

ଉ□ର : ବିଶ୍ୱରେ ଜାତି ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି ଛଅ ସଂଖ୍ୟା ଅପେକ୍ଷା ଅନନ୍ତାନନ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪ : ବିଶ୍ୱରେ ଜାତି ଅପେକ୍ଷା ଛଅ ଦ୍ରବ୍ୟ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ?

ଉ□ର : ବିଶ୍ୱରେ ଜାତି ଅପେକ୍ଷା ଜୀବ, ଆତ୍ମା, ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଏବଂ କାଳ - ଏହି ଛଅ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫ : ଜୀବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ କେତେ କେତେ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ ଅନନ୍ତ ଅଟେ । ଆତ୍ମା ଅନନ୍ତାନନ୍ତ ଅଟେ, ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଏକ ଏକ ଅଛି ଏବଂ କାଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅସଂଖ୍ୟ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬ : ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଶ୍ୱରେ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ରହିଛି ?

ଉ□ର : ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଶ୍ୱରେ କ୍ଷୀର-ନୀର ପରି ସମ୍ପର୍କ ମଧରେ ରହିଛି, ତଥାପି ମଧ ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱଭାବକୁ ଛାଡ଼ି ନଥାନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହିଁ ରହିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭ : ଏହି ବିଶ୍ୱକୁ କିଏ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଏହି ବିଶ୍ୱକୁ କେହି ଗଢ଼ି ନାହାଁନ୍ତି, କାରଣ ଏଠାରେ ରହିଥିବା ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନାଦି - ଅନନ୍ତ ଏବଂ ସ୍ୱୟଂସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮ : ବିଶ୍ୱକୁ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମର କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ବିଶ୍ୱକୁ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହେଉଛି ।

୧. ଏହି ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱୟଂ ସିଦ୍‌ଧ ହୋଇଥିବାର ଅନାଦି - ଅନନ୍ତ ଅଟେ ଏଥିପାଇଁ ଏହାର ନଷ୍ଟ ହେବାର ଭୟ ଦୁର ହୋଇ ପାରିଛି ।

୨. ଏହି ଜଗତର କ□ା - ଧ□ା ଓ ହ□ା ଇଶ୍ୱର ଅଟନ୍ତି, ଏହି ବିଭ୍ରାନ୍ତ ଦୂର ହୋଇପାରିଛି ।

୩. ଏହି ବିଶ୍ୱ ଶେଷନାଗ ଏବଂ ଗାଇର ଶିଙ୍ଗ ଉପରେ ତିଷ୍ଠି ରହିଛି - ଏହିଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଦୂର ହୋଇଯାଇଛି ।

୪. ଏହି ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ବ୍ରହ୍ମା ହିଁ ଅଛନ୍ତି କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତି ପୁରୁଷ ଦୁଇଜଣ ଅଛନ୍ତି କିମ୍ବା ପା□ ଦ୍ରବ୍ୟ ହିଁ ଅଛି - ଏହି ଭ୍ରମ ଦୂର ହୋଇଯାଇଛି ।

ଦ୍ରବ୍ୟ

ପ୍ରଶ୍ନ ୯ : ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଗୁଣର ସମୂହକୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦ : ଦ୍ରବ୍ୟର ଅନ୍ୟ କେଉଁ କେଉଁ ନାମ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବସ୍ତୁ, ତ□୍ୱ, ସତ୍, ସ□ା, ଅର୍ଥ, ପଦାର୍ଥ, ଅନ୍ୱୟ ଆଦି ମଧ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୧ : ଦ୍ରବ୍ୟର କ□ା କିଏ ଅଟନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନାଦି - ଅନନ୍ତ, ସ୍ୱତଃ ସିଦ୍ଧ ଅଟେ । ତେଣୁ ଏହାର କେହି କ□ା ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୨ : ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ ଗୁଣକୁ କିଏ ଏକତ୍ରିତ କରିଛି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ ଗୁଣକୁ କିଏ ଏକତ୍ରିତ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ୱୟଂ ହିଁ ଅନାଦିକାଳରୁ ଅନନ୍ତ ଗୁଣମୟ ଅଟେ ଏବଂ ଅନନ୍ତ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନନ୍ତ ଗୁଣମୟ ହିଁ ରହିବ । ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ ବିଶ୍ୱର ସମାନ ସ୍ୱୟଂଭୁ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱୟଂ ସିଦ୍ଧି ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୩ : ଗୋଟିଏ ଗୁଣକୁ କୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ?

ଉ□ର : ଗୋଟିଏ ଗୁଣକୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅନନ୍ତ ଗୁଣ ଥିବାରୁ, ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ହିଁ ଅନନ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହିଥିବାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଥାଏ । ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୪ : ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ କେତୋଟି ଗୁଣ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅନନ୍ତ ଗୁଣ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୫ : ଗୁଣର ଅନନ୍ତତାର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ଏହି ବିଶ୍ୱରେ ଜୀବ ଅନନ୍ତ ଅଟେ । ଏଥିରେ ଅନନ୍ତ ଗୁଣ ଆତ୍ମାଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ, ଏଥିରେ ଅନନ୍ତଗୁଣ ତିନିକାଳ ସ୍ୱରୂପ ରହିଛି, ଏଥିରେ ଅନନ୍ତଗୁଣ ଆକାଶ ପ୍ରଦେଶ ଅଟେ, ଏବଂ ଏହାଠାରୁ ମଧ ଅନନ୍ତଗୁଣ ଉପାଦାନ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ରହିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୬ : ଆମେ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟୁ ?

ଉ□ର : ଆମେ ଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟୁ ଏବଂ ଆମର ଶରୀର ଆତ୍ମା ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୭ : ଦ୍ରବ୍ୟର ଅନ୍ୟ ପରିଭାଷା ମାନ କ'ଣ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ତ□୍ୱାର୍ଥ ସୂତ୍ରରେ 'ସତ୍' କୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ଲକ୍ଷଣ କୁହାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁ ଉତ୍ପାଦ, ବ୍ୟୟ, ଧୌବ୍ୟଯୁକ୍ତ ଅଟେ ଏହାକୁ ସତ୍ କୁହାଯାଏ, ଏହି ପ୍ରକାର ଗୁଣ, ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ମଧ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୮ : ଉତ୍ପାଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟରେ ନୂତନ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଉତ୍ପ□କୁ ଉତ୍ପାଦ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୯ : ବ୍ୟୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟରେ ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ବିନାଶ ବ୍ୟୟ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୦ : ଧୌବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପ୍ରତ୍ୟଭିଜ୍ଞାନର କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଦ୍ରବ୍ୟର କୌଣସି ଅବସ୍ଥାର ନିତ୍ୟତାକୁ ଧୌବ୍ୟ କୁହନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ପାଦ - ବ୍ୟୟରୂପ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ନିରନ୍ତର ବିଦ୍ୟମାନ ରହୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟର ନିତ୍ୟ ଅଂଶକୁ ଧୌବ୍ୟ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୧ : ଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁଥିରେ ଚେତନା ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶନ ରୂପକ ଶକ୍ତି ଅଛି ତାହାକୁ ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୨ : ଆତ୍ମା ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ପର୍ଶ, ରସ, ଗନ୍ଧ ଓ ବର୍ଣ୍ଣ - ଏହି ସବୁ ବିଶେଷ ଗୁଣ ରହିଥାଏ ତାହାକୁ ଆତ୍ମାଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୩ : ଆତ୍ମାର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଆତ୍ମାର ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି - ୧ - ପରମାଣୁ, ୨ - ସ୍କନ୍ଧ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୪ : ପରମାଣୁ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯାହାର ବିଭାଜନ ହୋଇ ନପାରିବ, ଏହାକୁ ସବୁଠାରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଆତ୍ମାର ପରମାଣୁ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୫ : ସ୍କନ୍ଧ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଦୁଇ ବା ଦୁଇରୁ ଅଧିକ ପରମାଣୁର ମିଶ୍ରଣକୁ ସ୍କନ୍ଧ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୬ : ଧର୍ମ ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ସ୍ୱୟଂଗତି କରୁଥିବା ଜୀବ ଓ ଆତ୍ମାକୁ ଗତି କରିବାରେ ଯିଏ ନିମି□ ହୁଏ ତାହାକୁ ଧର୍ମ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଯେପରି ଗତିକରୁଥିବା ମାଛକୁ ଗତିକରିବାରେ ପାଣି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୭ : ଅଧର୍ମ ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ସ୍ୱୟଂ ଗତି କରୁଥିବା ଜୀବ ଓ ଆତ୍ମାକୁ ସ୍ଥିତି ରୂପ କରିବା ପାଇଁ ଅଟକାଇବାରେ ଯିଏ ନିମ□ ହୁଏ ତାହାକୁ ଅଧର୍ମ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଯେପରି ପଥିକକୁ ଅଟକାଇବାରେ ଗଛର ଛାଇ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୮ : ଆକାଶ ଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଜୀବ ସମୂହ ପା□ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ରହିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥାଏ ତାହାକୁ ଆକାଶ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି, ଆକାଶ ଦ୍ରବ୍ୟ ସର୍ବବ୍ୟାପି ଅଟେ ଓ ସର୍ବତ୍ର ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୯ : ଆକାଶର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଯଦିଓ ଆକାଶ ଏକ ମାତ୍ର ଅଖଣ୍ଡ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ ତଥାପି ଛଅଦ୍ରବ୍ୟର ଉପସ୍ଥିତି ଓ ଅନୁପସ୍ଥିତିର କାରଣ ଏହାର ଲୋକାକାଶ ଓ ଆଲୋକା କାଶ - ଏହି ପରି ଦୁଇ ଭେଦ ରହିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୦ : କାଳଦ୍ରବ୍ୟ କାହାକୁ କୁହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ନିଜ ନିଜର ଅବସ୍ଥା ରୂପରେ ସ୍ୱୟଂ ଫଂଳପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଜୀବାଦିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଫଂଳପୂର୍ଣ୍ଣରେ ଯିଏ ନିମଗ୍ନ ଥାଏ ତାହାକୁ କାଳଦ୍ରବ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଯେପରି କୁମ୍ଭାର ଚକ କୁ ଘୁରାଇବାରେ ଲୁହାର ପୁଲି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୧ : କାଳର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : କାଳର ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି - ୧ - ନିଶ୍ଚୟକାଳ ଓ ୨ - ବ୍ୟବହାରକାଳ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୨ : ଛଅ ଗୋଟି ଦ୍ରବ୍ୟର ବିଭାଜନ କେଉଁ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ହୋଇପାରିବ ।

ଉ□ର : (କ) ଜୀବ - ଅଜୀବର ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ ଜୀବ ଅଟେ ଏବଂ ଆତ୍ମା, ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଓ କାଳ - ଏହି ପା□ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।

(ଖ) ରୂପୀ - ଅରୂପୀର ସମ୍ବନ୍ଧେ - ଏକ ଆତ୍ମା ଦ୍ରବ୍ୟ ରୂପ ଅଟେ ଏବଂ ଜୀବ ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଓ କାଳ - ଏହି ପା□ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅରୁପୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।

(ଗ) ପ୍ରଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧେ - ଏକ କାଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଦେଶୀ ଅଟେ ଏବଂ ଜୀବ, ଆତ୍ମା, ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ ଓ ଆକାଶ - ଏହି ପା□ ଦ୍ରବ୍ୟ ବହୁ ପ୍ରଦେଶୀ ଅଟେ ।

(ଘ) କ୍ରିୟାବତୀ ଶକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧେ - ଜୀବ ଏବଂ ଆତ୍ମା ଏହି ଦୁଇ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରିୟା ବତି ଶକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ସକ୍ରିୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଏବଂ କାଳ ଏହି ଚାରିଦ୍ରବ୍ୟ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୩ : ଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାରେ ଆମର କ'ଣ ଲାଭ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାରେ ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହେଉଛି -

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନନ୍ତ ଗୁଣାତ୍ମକ ପ୍ରକୃତ ବସ୍ତୁ ଅଟେ, ଶୂନ୍ୟ ନୁହଁ, ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଏବଂ ପରଦ୍ରବ୍ୟରେ ନିରପେକ୍ଷତାରଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଶ୍ୱରେ ସମାନ, ସ୍ୱୟଂଭୁ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟର କେହି ମଧ କ□ା, ଧ□ା ଓ ହ□ା ନାହାଁନ୍ତି, ଏହି ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ।

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅନନ୍ତ ଗୁଣ ଓ ଏହାର ଅନନ୍ତାନନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରହିଛି - ଏହା ଜାଣିବା ପରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ମହିମା ଆସୁଛି । ତଥା ମୁଁ ମଧ ଅନନ୍ତ ଗୁଣାତ୍ମକ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ - ଏହି ପରି ନିଜର ଆତ୍ମାର ମଧ ମହିମା ଆସୁଛି ।

୪. ପରସ୍ପର ବିରୋଧି ସ୍ୱଭାବର ଅନନ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱରେ ଅବରତ ଭାବରେ ଅନାଦି କାଳରୁ ରହି ଆସିଛି ଏବଂ ଅନନ୍ତ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ - ଏହା ଜାଣିବା ପରେ ସହ - ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଶିକ୍ଷା ମିଳୁଛି ।

୫. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବାରେ ମୋ ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ କାହାର କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ ମୋର କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ, ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ।

୬. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅନନ୍ତଗୁଣ ହେଉଛି, ଏହା ଅପେକ୍ଷା କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ଛୋଟ ବଡ଼ ନୁହଁନ୍ତି ।

୭. ମୁଁ ମଧ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ, ତେଣୁ ଅନନ୍ତ ଗୁଣର ପିଣ୍ଡ ଅଟେ, ଏହା ଜାଣିବାରେ ନିଜର ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ଆତ୍ମାର ମହିମା ଆସୁଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକର୍ଷଣ ନଷ୍ଟ ହୋଉଛି ।

ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୪ : ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯିଏ ଦ୍ରବ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଗରେ ଏବଂ ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ରହୁଛି, ତାକୁ ଗୁଣ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୫ : 'ଗୁଣ' ଦ୍ରବ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଗରେ ରହୁଛି । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉ□ର : ଗୁଣ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟର ଏକ ଅଟେ, ଏମାନେ କେହି ଛୋଟ - ବଡ଼ ନୁହଁନ୍ତି, ଏହିପରି ଗୁଣ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଖଣ୍ଡତାର ଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୬ : 'ଗୁଣ' ଦ୍ରବ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥା ମଧରେ ରହୁଛି ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉ□ର : ଗୁଣ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ତ୍ରିକାଳ ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୁଣର ଦ୍ରବ୍ୟରେ କେବେହେଲେ ଅଭାବ

ହୋଇ ନଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଗୁଣ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟର କାଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଖଣ୍ଡ ଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୭ : ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଗୁଣ ମଧରେ ପରସ୍ପର କିଭଳି ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି ?

ଉ□ର : (କ) ନିତ୍ୟତାଦାତ୍ମ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧ - ଦ୍ରବ୍ୟ ଏକ ଗୁଣ ମଧରେ ଶର୍କରା ଓ ମିଠା ଭଳି ସମାନ ନିତ୍ୟତାଦାତ୍ମ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ଶର୍କରା ଓ ଡବା ଭଳି ସମାନ ସଂଯୋଗ ସିଦ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ ।

(ଖ) ଅଂଶ - ଅଂଶୀ ସମ୍ବନ୍ଧ - ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଆତ୍ମାଭଳି ସମାନ ଅଂଶ ଅଶୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ।

(ଗ) ବିଶେଷଣ - ବିଶେଷ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ - ଧଳା ଓ ଶର୍କରା ଭଳି ସମାନ ବିଶେଷଣ - ବିଶେଷ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ।

(ଘ) ସାହାଯ୍ୟ - ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ - ଗୁଣ ଓ ଗୁଣି ଭଳି ସମାନ ସାହାଯ୍ୟ - ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୮ : ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଗୁଣ ମଧରେ କି ପ୍ରକାର ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଗୁଣରେ ସଂଜ୍ଞା (ନାମ), ସଂଖ୍ୟା (ଏକ ଓ ଅନନ୍ତ), ଲକ୍ଷଣ (ସ୍ୱରୁପ) ଏବଂ ପ୍ରୟୋଜନ (ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ) - ଏହି ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୩୯ : ଗୁଣର ଦ୍ରବ୍ୟରେ କେଉଁ ସ୍ଥାନ ଅଛି ?

ଉ□ର : ପ୍ରତ୍ୟେ ଦ୍ରବ୍ୟ, ଦ୍ରବ୍ୟ - କ୍ଷେତ୍ର - କାଳ ଓ ଭାବ, ଏହି ଚାରି ସ୍ୱରୂପ ଅଛି ତଥା ଗୁଣ ଏହି ଚାରୋଟି ମଧରେ ଏକ ଭାବରୂପ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୦ : ଗୁଣର କ□ା କିଏ ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟ ଭଳି ଗୁଣ ମଧ ସମାନ ଅନାଦି, ଅନନ୍ତ ଅକୃତିମ ଅଟେ, ତେଣୁ ଏହାର କେହି କ□ା ନାହାଁନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୦ : ତ□ାର୍ଥ ସୁତ୍ରରେ ଗୁଣକୁ ନିର୍ଗୁଣ କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବରେ ଗୁଣ ରହିଛି । ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଗୁଣରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି

ଗୁଣ ନଥାଏ । ଅର୍ଥାତ ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଅନ୍ୟଗୁଣଠାରୁ ଅଲଗା ଅଟେ ଏଥିପାଇଁ ନିର୍ଗୁଣ କୁହାଯାଇଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୨ : ଗୁଣରେ ପରିବ□ନ ହୁଏ ନା ନାହିଁ ?

ଉ□ର : ଗୁଣର ସ୍ୱରୂପ ବଦଳେ ନାହିଁ, ଏଥିପାଇଁ ଗୁଣ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ, ନିତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଗୁଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଦଳି ଥାଏ, ଏଥିପାଇଁ ଏଥିରେ ପରିବ□ନ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୩ : ଗୁଣର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଗୁଣର ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି - ୧ - ସାମାନ୍ୟଗୁଣ, ୨ - ବିଶେଷ ଗୁଣ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୪ : ସାମାନ୍ୟଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଗୁଣ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ରହିଥାଏ, ତାହାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୫ : ବିଶେଷ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଗୁଣ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ ନରହି ନିଜ ନିଜର ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ ରହିଥାଏ, ତାହାକୁ ବିଶେଷ ଗୁଣ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୬ : ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ କେତେ ଗୋଟି ?

ଉ□ର : ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ ଅନନ୍ତ ଅଟେ, ଏଥିରେ ୬ଟି ମୁଖ୍ୟ ଅଛି - ୧. ଅସ୍ତିତ୍ୱ, ୨. ବସ୍ତୁତ୍ୱ, ୩. ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱ, ୪. ପ୍ରମେୟତ୍ୱ, ୫. ଅଗୁରୁ ଲଘୁତ୍ୱ, ୬. ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୭ : ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ ନମାନିଲେ କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ ନମାନିଲେ ଦ୍ରବ୍ୟର ସିଦ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୮ : ଦ୍ରବ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଗୁଣ ନ ମାନିଲେ କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଗୁଣ ନମାନିଲେ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦ୍ରବ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ବିଶେଷ ଗୁଣ ଭେଦ ବିଜ୍ଞାନର ଶିକ୍ଷାଦାନ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୪୯ : ଜୀବଆଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟରେ କେଉଁ କେଉଁ ଗୁଣ ରହିଛି ?

ଉ□ର : ଜୀବ ଆଦି ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅସ୍ତିଆ ଦି ଅନନ୍ତ ସାମାନ୍ୟଗୁଣ ହିଁ ସମାନ ଭାବରେ ରହିଛି, ମାତ୍ର ବିଶେଷ ଗୁଣ ହିଁ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ନରହି ନିଜ ନିଜର ଦ୍ରବ୍ୟରେ

ରହୁଛି, ଏହି ପ୍ରକାରର ଅଛି -

ଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ - ଜ୍ଞାନ, ଦର୍ଶନ, ସୁଖ, ବିର୍ଯ୍ୟ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଚରିତ୍ର, କ୍ରିୟାବତୀ ଶକ୍ତି

ଆତ୍ମାଦ୍ରବ୍ୟ - ସ୍ପର୍ଶ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ବର୍ଣ୍ଣ, କ୍ରିୟାବତୀ ଶକ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଧର୍ମଦ୍ରବ୍ୟ - ଗତି ହେତୁତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି

ଅଧର୍ମ ଦ୍ରବ୍ୟ - ସ୍ଥିତି ହେତୁତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି

ଆକାଶ ଦ୍ରବ୍ୟ - ଅବଗାହନ ହେତୁତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି

କାଳଦ୍ରବ୍ୟ - ପରିଣମ ନହେତୁତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୦ : ଗୁଣର ପରିଭାଷା ଜାଣିଲେ ଆମର କି କି ଲାଭ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ଗୁଣର ପରିଭାଷା ଜାଣିଲେ ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହେଉଛି ।

୧. ଗୁଣରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ସିଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ, ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିଚୟ ମିଳିଥାଏ ।

୨. ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟର ଅନ୍ୟଗୁଣରେ କିଛି କରି ପାରିନଥାଏ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁଣର ଲକ୍ଷଣ (ସ୍ୱଭାବ) ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଜଣା ପଡ଼ିବାରୁ ଆକୁଳତା ଏବଂ କ□ାବୁଦ୍ଧି ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୧ : ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଗୁଣର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଅବସ୍ଥାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୨ : ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଅନ୍ୟ ନାମ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଅବସ୍ଥା, ପରିସ୍ଥିତି, କ୍ରିୟା, କାର୍ଯ୍ୟ, ଦଶା, ପରିଣାମ, ପରିଗମନ, ପରିଣତି, ଅଂଶ, ଭାଗ, ଛେଦ, କ୍ରମବ□ୀ, ବ୍ୟତିରେକ, ଅନିତ୍ୱ, ବିଶେଷ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ନାମ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୩ : ପର୍ଯ୍ୟାୟର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି, ୧- ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ୨- ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୪ : ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୁଣର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୫ : ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣର ଅତିରିକ୍ତ ଶେଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁଣର କାର୍ଯ୍ୟ ବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୬ : ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ପର୍ଯ୍ୟାୟର ୧- ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ୨- ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, -ଏହି ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୭ : ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ? (ପ୍ରବଚନ ସାର ଅପେକ୍ଷା)

ଉ□ର : ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଏକା ଭଳି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖା ଯାଉଥିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କୁହନ୍ତି ।

ଯେପରି - ଧୋତୀ, ପୁସ୍ତକ, ଇତ୍ୟାଦି ସମାଜ ଜାତିର ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଏଥିରେ ଅନନ୍ତ ଆତ୍ମା ପରମାଣୁ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଜୀବର ନର ନାରକା ଆଦି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅସମାନ ଜାତୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଟେ । ଏଥିରେ ଅନନ୍ତ ଆତ୍ମା ପରମାଣୁ (ଅତି ଭୋଜୀ ଶରୀର ରୂପ ପରିଣତ ଆହାର ବର୍ଗ ତେଜସ୍ୟ ଶରୀର ରୂପ ପରିଣତ ତେଜସ୍ୟ ବର୍ଗ ଏବଂ ଆଠ କର୍ମରୂପି ପରିଣତ କର୍ମ ବର୍ଗ) ଗୋଟିଏ ଜୀବ ଏହି ସବୁକୁ ମିଶିକରି ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୮ : ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ହିଁ ଗୁଣପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫୯ : ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟର କେତେଗୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଦୁଇଗୋଟି ଭେଦ ଅଛି ୧. ସ୍ୱଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ୨. ବିଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୦ : ସ୍ୱଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପର ନିମି□ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିନା ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ଅଛି ତାହାକୁ ସ୍ୱଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି । ଯେପରି ଜୀବର ସିଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ପରମାଣୁ ରୂପ ଆତ୍ମାର

ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୧ : ବିଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ।

ଉ□ର : ପରନିମି□ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ସହିତ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ଅଛି ତାହାକୁ ବିଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କୁହନ୍ତି । ଯେପରିକି ନରନାରକାଦି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଏକ ଆତ୍ମାର ସ୍କନ୍ଧରୂପ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୨ : ଅର୍ଥପର୍ଯ୍ୟାୟର କେତୋଟି ଭେଦ ଅଛି ?

ଉ□ର : ଅର୍ଥପର୍ଯ୍ୟାୟର ଦୁଇଟି ଭେଦ ଅଛି - ୧. ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ୨. ବିଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୩. : ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପରିନିମ□ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧର ବିନା ଯିଏ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହୋଇଥାଏ ତାହାକୁ ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି । ଯେପରି - ଜୀବର କେବଳ ଜ୍ଞାନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୪ : ବିଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପରିନିମି□ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଛି ତାହାକୁ ବିଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କହନ୍ତି । ଯେପରି - ଜୀବର ରାଗ - ଦ୍ୱେଷ ଇତ୍ୟାଦି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୫ : କେଉଁ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ କ'ଣ କ'ଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ଜୀବ ଏବଂ ଆତ୍ମା ଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥପର୍ଯ୍ୟାୟ, ବିଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ୱଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ - ଏପରି ୪ ପ୍ରକାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହୋଇଥାଏ । ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଏବଂ କାଳ - ଏହି ୪ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଏବଂ ସ୍ୱଭାବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହିଁ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୬ : ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଜ୍ଞାନ, ଚରିତ୍ର ଏହିଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ କେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉ□ର : ଶ୍ରଦ୍ଧାଗୁଣ - ମିଥ୍ୟାତ୍ୱ ଓ ସମ୍ୟକ୍ତ୍ୱ - ଏହି ଦୁଇଗୁଣ

ଜ୍ଞାନଗୁଣ - କୁମତି, କୁଶ୍ରୁତ, ବିଭଙ୍ଗାବଧି - ଏହି ୩ଟି ମିଥ୍ୟାଜ୍ଞାନ ଏବଂ ମତି, ଶ୍ରୁତି, ଅବଧି, ମନଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଏବଂ କେବଳଜ୍ଞାନ ପା□ଟି ସମ୍ୟଜ୍ଞାନ - ଏହିଭଳି

ମୋଟ ଆଠଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ଚରିତ୍ରଗୁଣ - ମିଥ୍ୟାଚରିତ୍ର ସମ୍ୟକଚରିତ୍ର - ଏହି ଦୁଇପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୭ : ସ୍ପର୍ଶାଦି ଗୁଣର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ?

ଉ□ର : ସ୍ପର୍ଶ - ଶୀତ, ଉଷ୍ଣ, ସ୍ନିଗ୍ଧ, ରୂକ୍ଷ, ହାଲ୍‌କା, ଭାରୀ, କୋମଳ, କଠୋର ଏହିଭଳି ଆଠ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ରସ - ମିଠା, କଟୁ, ଖତରା, ଖଟା ଓ କଷା - ଏଭଳି ପା□ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ଗନ୍ଧ - ସୁଗନ୍ଧ ଓ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ - ଏଭଳି ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ବର୍ଣ୍ଣ - କଳା, ଧଳା, ନୀଳ, ଲାଲ, ହଳଦୀଆ - ଏଭଳି ପା□ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୮ : ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାରେ ଆମର କି କି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ପର୍ଯ୍ୟାୟର ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାରେ ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

୧. ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିଗମନ ସ୍ୱଭାବ ଜ୍ଞାନ ହେବା ପରସନ୍ମୁଖତାର ନାଶ ହୋଇ ଆତ୍ମ ସନ୍ମୁଖ ପ୍ରବୃ□ ହୋଇଥାଏ ।

୨. ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଗୁଣର ସହଜ ଓ ସ୍ୱତଃ ସିଦ୍ଧି ବୈଭବକୁ ପ୍ରଘଟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହିଁ ଅଟେ ।ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଗୁଣ ପରିଚୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ମାଧମରେ ହିଁ ମିଳିଥାଏ ।

୩. ଜୀବର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟାୟ - କାର୍ଯ୍ୟପରମାତ୍ମା (ପୂଜା, ଶିଦ୍ଧ) ଅଟେ, ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ସହଜ ଶୁଦ୍ଧ କାରଣ - ପରମାତ୍ମା ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

୪. ଆସ୍ରବାଦୀ ବିଶେଷ ତ□୍ୱ ଜ୍ଞାନରେ ହେୟ ଉପ୍ରାଦେୟ ବିବେକ ପ୍ରଘଟ ହୋଇଥାଏ ।

୫. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିଗମନ ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ୱଭାବରେ ହିଁ ହୋଇ ଥାଏ; ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ନିମି□ାଧିନ ଦୃଷ୍ଟି ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୬୯ : ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟର କେବେ ହେଲେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନଥାଏ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ କେଉଁଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ମଧ ହୋଇନଥାଏ, ତାହାକୁ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୦ : ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣ କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଅସ୍ତିତ୍ୱଗୁଣ କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ସତ୍ ଓ ସଭା କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୧ : ଅସ୍ତିତ୍ୱଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାର କ'ଣ କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ଅସ୍ତିତ୍ୱଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବ୍ୟର ସବୁବେଳେ ଅଭାବ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୨ : ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ କ'ଣ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାର ଆମକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

୧. ଜନ୍ମ - ମରଣ ବିନା ଅନାଦି - ଅନନ୍ତ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ହେବାଦ୍ୱାରା ମରଣ ଭୟ ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୨. ମୁଁ କାହାରି ରକ୍ଷା କରିପାରିବି ନାହିଁ କିମ୍ବା କେହି ମତେ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ , ଏହିଭଳି ଅଯଥା ଭୟ ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ଜନ୍ମ - ମରଣ ବିନା ଅନାଦି-ଅନନ୍ତ ଅଟେ, ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ କାହାକୁ ବ□ାଇ ଦେଇ ପାରିଥାଏ କିମ୍ବା ମାରି ପାରିଥାଏ, ଏ ମିଛ ଧାରଣା ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନାଦି - ଅନନ୍ତ ଅଟେ, ତେଣୁ କେହି ଏ ବିଶ୍ୱକୁ ନିର୍ମାଣ କରିଛି କିମ୍ବା କେହି ଧ୍ୱଂସ କରିଛି, ଏହି ମିଥ୍ୟା ଧାରଣା ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୫. ଅସ୍ତିତ୍ୱର ବିନା ସବୁ ସମାନ ହେବାରେ ବିଷମତା ଭାବ ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୬. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଅଟେ । ଏହିଜ୍ଞାନ ହେବାଦ୍ୱାରା ପରଦ୍ରବ୍ୟରେ ଏକତ୍ୱ-ମମତ୍ୱ-କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଏବଂ ଭୋକ୍ତୃତ୍ୱ ବୁଦ୍ଧି ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

୭. ମୁଁ କାହାକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରି ନଥାଏ ଏବଂ ମତେ ମଧ କେହି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିନାହିଁ, ତେଣୁ ଅଭିମାନ ଓ ହୀନଭାବର ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୩ : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅର୍ଥକ୍ରିୟାକାରିତ୍ୱ (ପ୍ରୟୋଜନଭୁତ କ୍ରିୟା) ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୪ : ଅର୍ଥ କ୍ରିୟାକାରିତ୍ୱରେ କ'ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି ?

ଉ□ର : ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱଭାବ ଅନୁସାରେ ହିଁ କାର୍ଯ୍ୟକରନ୍ତି ଅଥବା ଦ୍ରବ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଜନଭୂତ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୫ : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବସ୍ତୁ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୬ : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ନମାନିଲେ କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ନମାନିଲେ ଦ୍ରବ୍ୟର ନିରର୍ଥକପଣ (କାର୍ଯ୍ୟଶୂନ୍ୟତା) ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୭ : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ଜାଣିବାରେ ଆମକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ ?

ଉ□ର : ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ଜାଣିବାରେ ଆମକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ ।

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଜ ନିଜର ପ୍ରୟୋଜନଭୂତ କ୍ରିୟା କରିଥାନ୍ତି, ତେଣୁ ଜଗତର କେହି ବିପଦାର୍ଥ ନିରର୍ଥକ ନୁହଁନ୍ତି, ଏହି ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନଭୁତ କ୍ରିୟା ଏହାର ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣରୁ ହୋଇଯାଏ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଇଶ୍ୱର ଇତ୍ୟାଦି କାରଣରୁ ନୁହେଁ ଏହି ପ୍ରକାର ବସ୍ତୁର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

୩. ନିଜର ଜ୍ଞାନ - ଦର୍ଶନରୂପ ପ୍ରୟୋଜନଭୂତ କାର୍ଯ୍ୟର କ□ାରେ ସ୍ୱୟଂ ଅଟେ । ପୁସ୍ତକ, ଅଧ୍ୟାପକ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରକାର ସ୍ୱାବଲମ୍ବନର ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

୪. ପରଦ୍ରବ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ ଏହାର ପ୍ରୟୋଜନ ଭୂତ କ୍ରିୟା ଅଟେ - ଜାଣିବା

ପରେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ରାଗ - ଦ୍ୱେଷ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥାଏ ।

୫. ଜାଣିବା ଜୀବର ପ୍ରୟୋଜନଭୂତ କ୍ରିୟା ତେଣୁ ଏହା ଦୁଃଖର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

୬. ପୂଜା ଏବଂ ସିଦ୍ଧିର ସମାନ 'ମୁଁ' କେବଳ ଜ୍ଞାନ - ଦର୍ଶନ ଅଟେ । ତାଛଡ଼ା ସମସ୍ତ ଜୀବ ଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶନ ସ୍ୱଭାବ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

୭. ଜାଣିବା ଓ ଦେଖିବା ବ୍ୟତୀତ ମୋର ଆଉ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ନିଜର କର୍ମ ସିମାରଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପର କ□ୃତ୍ୱ ନିଷେଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୮ : ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପଦାର୍ଥର ଅବସ୍ଥାର ପରିବ□ନ ଘଟିଥାଏ ତାହାକୁ ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱ ଗୁଣ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭୯ : ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱ ଗୁଣ କାରଣରୁ ବସ୍ତୁକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ ?

ଉ□ର : ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱ ଗୁଣ କାରଣରୁ ବସ୍ତୁକୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୦ : ପଦାର୍ଥର ଧର୍ମ ନମାନିଲେ କ'ଣ କ୍ଷତି ଘଟିଥାଏ ?

ଉ□ର : ପଦାର୍ଥ ଧର୍ମକୁ ନମାନିଲେ ସବୁବେଳେ ବିନାଶ (ନିତ୍ୟ) ହୋଇଯିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୧ : ପଦାର୍ଥର ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲେ ଆମର କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ପଦାର୍ଥର ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲେ ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭମାନ ହୋଇଥାଏ ।

୧. ପଦାର୍ଥ ସବୁବେଳେ କୁଟସ୍ଥ (ନିତ୍ୟ) ଅଟେ । ଏହି ମିଥ୍ୟା ଭାବନା ଦୁରିଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥର ପରିବ□ନ ବିଷୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

୩. ପର ପଦାର୍ଥ ଉପରେ କ□ୃତ ବୁଦ୍ଧିର ବିନାଶ ହୋଇଥାଏ ।

୪. ପରାଶ୍ରିତ ବୁଦ୍ଧି ମଧ ନାଶ ହୋଇଥାଏ ।

୫. ମୁଁ ମୋ ନିଜ ପରିବ□ନ ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ଦାୟୀ ଅଟେ, ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ପ୍ରେରଣା ମିଳିଥାଏ ।

୬. ପରିବ□ନ ହେବା ପଦାର୍ଥର ଧର୍ମ ଅଟେ । ଏହି ଧାରଣ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଯେକୌଣସି ପରିବ□ନ ଦେଖି ମଧ ମନରେ ଭୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

୭. ବସ୍ତୁର ଅବସ୍ଥା ସବୁ ବେଳେ ସମାନ ରୁହେ ନାହିଁ । ଏହି ଜ୍ଞାନରେ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପରଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତିରାଗ, ଦ୍ୱେଶା ହୁଏ ନାହିଁ ।

୮. ବ□ମାନ ଦୁଃଖମୟ ସଂସାରର ଅବସ୍ଥା ସୁଖରୂପେ ପ୍ରକଟ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

୯. ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସବୁବେଳେ ବଦଳୁଥାଏ, ଏହି ଜ୍ଞାନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାୟର ମୁଢ଼ତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୨ : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁଶକ୍ତିର କାରଣରେ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଛି ନା କିଛି ଜ୍ଞାନର ବିଷୟ ହୋଇଥାଏ (ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ), ତାହାକୁ ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୩ : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣ ଯୋଗୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ପ୍ରମେୟ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ କୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୪ : ଜୀବାଦି ଛଅ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରୁ ଜ୍ଞାନରୁଧ ଦ୍ରବ୍ୟ କେତେ ଓ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ରବ୍ୟ କେତେ ଏବଂ କ'ଣ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ଜୀବାଦି ଛଅ ଦ୍ରବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଅଟେ କାରଣ ସବୁଥିରେ ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣସବୁ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟହିଁ ଜ୍ଞାତ ରୂପକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୫ : ଜ୍ଞାନ ଓ ଜ୍ଞାତ ଦୁଇ ରୂପ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ଏକଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ ହିଁ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଜ୍ଞାତ ଦୁଇ ରୂପ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୬ : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା ସବୁବେଳେ ଅଜ୍ଞାତ ହେବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିବ ଏବଂ ଜୀବ ନିଜକୁ ହିଁ ଜାଣି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୭ : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହେଉଛି :-

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ ଥିବାରୁ ଏହା ନିଜର ଆତ୍ମା କୁ ଜାଣି ପାରୁଛି, ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍ପନ ହେଉଛି ।

୨. ଆମର ପାପ ରୂପକ କାୟାକୁ ପୂଜା ଓ ସିଦ୍ଧ ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି, ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ପାପ ଛାଡ଼ିବାର ପ୍ରେରଣା ମିଳିଥାଏ ।

୩. ଛଅ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ ଥିବାରୁ ଏହା କିଛି ନା କିଛି ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଜଣା ଯାଇଥାଏ, ତେଣୁ କେବଳ ଜ୍ଞାନର ସିଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ।

୪. ପରଦ୍ରବ୍ୟ ସହିତ ମୋର ମାତ୍ର ଜ୍ଞାନ - ଜାଣିବା ସମ୍ବଳ ଅଟେ କ□ା - କର୍ମ ଆଦି ଅନ୍ୟ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ । ଏହି ଜ୍ଞାନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପରଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି କ□ୃତ୍ୱ ଓ ଭୋଗବାନ ବୃଦ୍ଧି ନାଶ ହୋଇଥାଏ ।

୫. ପ୍ରମେୟତ୍ୱ ଗୁଣ କାରଣରୁ ପଦାର୍ଥ, ଜ୍ଞାନ ମଧରେ ସହଜ ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଜାଣିବା ଆକୁଳତା ନାଶ ହୋଇଥାଏ ।

୬. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥ ନିଜର ସୀମା ମଧରେ ରହି ଜ୍ଞାନର ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞାନୀ ଓ ଜ୍ଞାନର ଭିନ୍ନତା ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୮ : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର କାରଣ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଦ୍ରବ୍ୟପଣ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ରୂପ ହୋଇ ନଥାଏ, ଏକ ଗୁଣ ଅନ୍ୟଗୁଣ

ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅନନ୍ତଗୁଣ ବିଛୁରିତ ହୋଇ ଅଲଗା ଅଲଗା ହୋଇ ଯାଇନଥାଏ ତାହାକୁ ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ କହନ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ ୮୯ : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ଅ - ନୁହେଁ, ଗୁରୁ - ବଡ଼, ଲଘୁ - ସାନ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଜରେ ହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଛୋଟ ବଡ଼ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୦ : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିଲେ କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବ୍ୟ-ଗୁଣ-ପର୍ଯ୍ୟାୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାର ବିନାଶ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୧ : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମର କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ଅଗୁରୁଲଘୁତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ :-

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଓ ଅଖଣ୍ଡତା ଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଏ ।

୨. ଗୋଟିଏ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପରି ହୋଇନଥାଏ, ଏହିଜ୍ଞାନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପରଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ କ□ା-କର୍ମ ବୃଦ୍ଧି ନାଶ ହୋଇଥାଏ ।

୩. ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଅନ୍ୟ ଗୁଣ ଭଳି ହୋଇନାଥାଏ । ଏହି ଜ୍ଞାନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଅନ୍ୟଗୁଣର କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରି ନଥାଏ - ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପହ□ୁଏ ।

(ଶ୍ରଦ୍ଧା ଚତୁର୍ଥଗୁଣ ସ୍ଥାନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ, ଜ୍ଞାନ ତେରତମ ଗୁଣ ସ୍ଥାନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଚରିତ୍ର ଶିଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ।)

ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୨ : ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟର କିଛି ନା କିଛି ଆକାର ଅବଶ୍ୟ ଥାଏ ତାହାକୁ ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ କହନ୍ତି । ଯେପରି : ଜୀବର ଶରୀର ପ୍ରମାଣ ନରଦେବତା ଆଦି ରୂପ ଆକାର ଅଥବା ସିଦ୍ଧିରୂପ ଆକାର ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୩ : ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ସବୁବେଳେ ଏକ ହୋଇଥାଏ ନା ବଦଳିଥାଏ ?

ଉ□ର : ସଂସାରରେ ଜୀବ ଏବଂ ଆତ୍ମାର ଆକାର ସବୁବେଳେ ବଦଳି ଥାଏ । ଶିଦ୍ଧଜୀବ, ଆତ୍ମା ପରମାଣୁ, ଧର୍ମାସ୍ଥିକାୟ, ଅଧର୍ମାସ୍ଥିକାୟ, ଆକାଶ ଏବଂ କାଳର ଆକାର ବଦଳି ନଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୪ : ପ୍ରବେଶତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ□ର : ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ ନମାନିବା ଦ୍ୱାରା ଆକାର ନରହିବା କାରଣରୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ନିରାକାର ପଣ ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୫ : ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଲାଭ ହେଉଛି ?

ଉ□ର : ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣ ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲାଭ ହେଉଛି :-

୧. ଜୀବର ଛୋଟ ବଡ଼ ଆକାର ଦ୍ୱାରା ସୁଖ ଦୁଃଖର କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ । ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଥାଏ, ଯେପରି ଛୋଟ ବଡ଼ ଜୀବ ଅଥବା ଭଗବାନ ଭରତ ଓ ବାହୁବଳୀ ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ଏହାର ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଆମେ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ମଧ ତିଆରି କରିପାରିବା । ଏହି ମିଥ୍ୟା ଅହଂକାର ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।

୩. ଅରୁପୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର ମଧ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବାରୁ ଏହାର ଭିନ୍ନତାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଥାଏ, ଯେପରି ଧର୍ମାସ୍ଥିକାୟ, ଅଧର୍ମ-ସ୍ଥିକାୟ ଏବଂ ଅନନ୍ତ ସିଦ୍ଧ ଭଗବାନଙ୍କ ଆକାର ।

୪. ସଂସାରବସ୍ଥାରେ ଜୀବ ଶରୀରକାର ହେବା ପରେ ମଧ ଏହାର ଆକାର ନିଜର ପ୍ରଦେଶତ୍ୱ ଗୁଣର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ଶରୀରର କାରଣ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୬ : ତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ବସ୍ତୁର ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱରୂପକୁ ତ□୍ୱ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୭ : ପ୍ରୟୋଜନ ଭୂତ ତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଯର୍ଥାଥ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଆମର ସୁଖ ରୂପକ ପ୍ରୟୋଜନ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ପ୍ରୟୋଜନ ଭୂତ ତ□୍ୱ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୮ : ପ୍ରୟୋଜନ ଭୂତ ତ□୍ୱ କେତୋଟି ଏବଂ କ'ଣ କ'ଣ ?

ଉ□ର : ପ୍ରୟୋଜନ ଭୁତ ତ□୍ୱ ସାତୋଟି - ଜୀବ, ଅଜୀବ, ଆଶ୍ରମ, ବନ୍ଧ, ସମ୍ବର, ନିର୍ଜରା ଏବଂ ମୋକ୍ଷ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୯୯: ଜୀବତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶନ ସ୍ୱଭାବୀ ଆତ୍ମାକୁ ହିଁ ଜୀବତ□୍ୱ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୦ : ଜୀବତ□୍ୱ ଏବଂ ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ ମଧରେ କ'ଣ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ?

ଉ□ର : ସମସ୍ତ ପରିବ□ିନ ଅପରିବ□ିନ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ ଜ୍ଞାନନନ୍ଦ ସ୍ୱଭାବ ତ୍ରିକାଳ ଧ୍ରୁବ ଆତ୍ମା ହିଁ ଜୀବତ□୍ୱ ଅଟେ ଏବଂ ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ପରିଦର୍ଶନ - ଅପରିଦର୍ଶନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସାମିଲ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୧ : ଅଜିବ ତ□୍ୱ କାହକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶନ ସ୍ୱଭାବରେ ଆତ୍ମା ମୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ପଦାର୍ଥକୁ ଅଜୀବ ତ□୍ୱ କୁହାଯାଏ । ଆତ୍ମା, ଅଧର୍ମ, ଆକାଶ ଏବଂ କାଳ ଏସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଜିବ ତ□୍ୱ ଅଟନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୨ : ଆଶ୍ରତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଆତ୍ମାକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ରାଗ-ଦ୍ୱେଷମୋହ ରୂପକ ଶୁଭାଶୁଭ ପରିବ□ିନ ଭାବକୁ ଭାବଗ୍ରବ କହନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ନିମନ୍ତେ ଜ୍ଞାନବରଣାଦି ଦ୍ରବ୍ୟ କର୍ମର ସ୍ୱୟଂ ଆସିବା କୁ ଦ୍ରବ୍ୟାସ୍ରବ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୩ : ବନ୍ଧତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ମୋହ, ରାଗ, ଦ୍ୱେଷ, ପୂଣ୍ୟ-ପାପ ଆଦି ବିଭାବ ଭାବରେ ଆତ୍ମାର ରହିଯିବା

ଭାବବନ୍ଧ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ନିମନ୍ତେ ଆତ୍ମାର ସ୍ୱୟଂ କର୍ମରୂପ ବନ୍ଧନକୁ ଦ୍ରବ୍ୟବନ୍ଧ କହନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୪ : ପୂଣ୍ୟ-ପାପକୁ ଆଶ୍ରବ - ବନ୍ଧ ସହିତ କାହିଁକି ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥାଏ ?

ଉ□ର : ପୂଣ୍ୟ ପାପ, ଆଶ୍ରବ - ବନ୍ଧର ହିଁ ଅନାନ୍ତର ଭେଦ ଅଟେ । ଶୁଭ ରାଗରେ ପୂଣ୍ୟର ଆଶ୍ରବ ଏବଂ ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଅଶୁଭ ରାଗ, ଦ୍ୱେଷ ଏବଂ ମୋହରୁ ପାପତ୍ ଆଶ୍ରବ ଏବଂ ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ପୂଣ୍ୟ-ପାପକୁ ଆଶ୍ରବ ବନ୍ଧ ସହ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୫ : ସମ୍ବରତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଜ୍ଞାନାନନ୍ଦ ସ୍ୱଭାବ ଆତ୍ମାର ଲକ୍ଷରୂପ ଶୁଦ୍ଧ (ବିତରାଗୀ) ଭାବ ଦ୍ୱାରା ଶୁଭାଶୁଭ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଭାବକୁ ରୋକିବ, ଭାବସମ୍ବର ଅଟେ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ନୂଆ କର୍ମର ଆସିବା ସ୍ୱୟଂ ବନ୍ଧ ହେବା ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ମରଣ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୬ : ନିର୍ଜରା ତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଜ୍ଞାନାନନ୍ଦ ସ୍ୱଭାବ ଆତ୍ମାର ଲକ୍ଷ ବଳ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱରୂପ ସ୍ଥିରତାର ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ଶୁଦ୍ଧର ବୃଦ୍ଧି ହିଁ ଭାବନିର୍ଜରା ଅଟେ । ଏବଂ ଏହାର ନିମି□ ପାଇଁ ଜଡ଼କର୍ମ ଅଂଶତଃ କମିଯିବା, ଏହା ଦବ୍ୟ ନିର୍ଜରା ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୭ : ମୋକ୍ଷତ□୍ୱ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଉ□ର : ଜ୍ଞାନାନନ୍ଦ ଅଭାବ ଆତ୍ମାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ଶୁଳିର ପୂର୍ଣ୍ଣତା (ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତତା) ହିଁ ଭାବମୋକ୍ଷ ଅଟେ ଏବଂ ନିମି□ କାରଣ ସ୍ୱରୂପ ଦ୍ରବ୍ୟ କର୍ମର ସର୍ବଦା ବିନାଶ ଏହା ଦ୍ରବ୍ୟ ମୋକ୍ଷ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୮ : ଶୁଦ୍ଧିର ଅନ୍ୟନାମ କ'ଣ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଉ□ର : ଶୁଦ୍ଧିର ମୁକ୍ତତା ମୋକ୍ଷ ମାର୍ଗ, ରତ୍ନତ୍ରୟ, ଧର୍ମ, ସୁଖ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ନାମ ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦୯ : ସାତ ତ□୍ୱରେ ହେୟ ଜ୍ଞାନର ଉପାଦେୟ କୁହନ୍ତୁ ?

ଉ□ର : ସାତ ତ□୍ୱରେ ଆଶ୍ରବ ଏବଂ ବନ୍ଧସ□୍ୱ ଦୁଃଖର କାରଣ ଓ ଦୁଃଖ ରୂପରେ ହେବାକୁ ହେୟ (ତ୍ୟାଗଯୋଗ୍ୟ) ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ଜୈନ ଧର୍ମରେ ଅହିଂସାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ

ସର୍ବଜ୍ଞଦେବ କଥିତ ଛଅଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରା ଦର୍ଶକ ଛଅଟି ସାଧାରଣ ଗୁଣ

ଜଗତର କ□ା ମାନନ୍ତି ଯେ   କର୍ମ ଓ ଭାଗବାନକୁ ।
ଲୋକମାନେ ତାକୁ ଭୁଲନ୍ତି,   ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଗୁଣର ଜ୍ଞାନକୁ ।।

ଉତ୍ପାଦବ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ବସ୍ତୁ,   ସଦାପୁଣି ସ୍ଥାୟୀ ପୃଥିବୀରେ ।
ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ଗୁଣର ଯୋଗରେ,   କେହି ଜଗତରେ ନ ମରେ ।।

ବସ୍ତୁତ୍ୱ ଗୁଣ ଯୋଗରେ,   ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଥାଏ ସ୍ୱୟଂ ସକ୍ରିୟ ।
ସ୍ୱାଧିନ ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ,   ମଧ କରିଥାଏ ପାଇବାଦ୍ରବ୍ୟ ।।

ସାମାନ୍ୟ ଓ ବିଶେଷରେ,   କରିଥାଏ ଛୋଟ କାମକୁ ।
ଏହା ମାନିଥାଏ ବସ୍ତୁତ୍ୱକୁ,   ପାଅ ବିମଳ ଶିବ ଧାମକୁ ।।

ଦ୍ରବ୍ୟତ୍ୱଗୁଣ ଏହିବସ୍ତୁ   ଜଗତରେ ଓଲଟି ଥାନ୍ତି ସବୁ ।
କିନ୍ତୁ କେବେ ମଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ତ୍ୟାଗି,   ନଥାଏ ସମ୍ପଦର ଗୁଣକୁ ।।

ନିଜ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ମୋକ୍ଷ ହୋଇ,   ସ୍ୱାଧିନ ସୁଖ ପାଅସର୍ବଦା ।
ହେଇ ନାହିଁ ଯାହା ଆଦି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ   ଦୁଃଖ ଦାୟୀ ଭାବ କଥା ।।

ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଣ ପ୍ରମେୟରେ   ହୋଇଥାଏ ବିଷୟ ଜ୍ଞାନକୁ ।
ସମ୍ୟଜ୍ଞାନ ପରେ ରହିନଥାଏ,   ଏହାକୁ ଧାନରେ ଜାଣି ଥାଆନ୍ତୁ ।।

ଆତ୍ମା ଅରୁପି ଜ୍ଞାନ ଛୋଟ ଏହା,   ଜ୍ଞାନ ଏହାକୁ ଜାଣିଥାଏ ।
ହୋଇଥାଏ ବିଶ୍ୱେ ସ୍ୱର୍ଗର ସଭା,   ସୁଦୃଷ୍ଟି ଏହାକୁ ଜାଣିଥାଏ ।।

ଅଗୁରୁଲଘୁର ଏହି ଗୁଣ ସଦା, ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ବଡ଼ ରଖିଥାଏ ।
ଗୁଣ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରରୂପ ଏହା, ଆହା ହେବାକୁ ଦେଇ ନଥାଏ ।।

ନିଜ ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସର୍ବ ହିଁ, ରହିଥାଏ ସତ ନିଜ ଭାବରେ ।
କର୍□ାନା ହର୍□ା ଅନ୍ୟ କେହି, ଯେ ଲକ୍ଷଣ ନିଜସ୍ୱଭାବରେ ।।

ପ୍ରବେଶତ୍ୱ ଗୁଣର ଶକ୍ତିରେ, ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାଶ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ରହେ ।
ନିଜ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ରହେ, ଆକାର ମଧ ସ୍ୱାଧିନ ହୁଏ ।।

ଆକାର ହେଉଛି ସବୁଠୁ ଭିନ୍ନ, ଲିନ ହୋଇ ନିଜ ଜ୍ଞାନରେ ।
ଜାଣ ଏହା ସାମାନ୍ୟ ଗୁଣ, ରଖିଥାଅ ସଦା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ।।